

Ohje valtiovarainministeriön avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämiseen

Kristiina Heiskanen

Tekijä Kristiina Heiskanen	
Koulutusohjelma Johdon assistenttityö ja kielet	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Ohje valtiovarainministeriön avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämiseen	Sivu- ja liitesivumäärä 32 + 3
<p>Valtiovarainministeriön valtiohallinnon kehittämisosaston hallintopolitiikkayksikön avoin hallinto -hanke järjestää epäsäännöllisin väliajoin avoimen hallinnon aluekierroksen, jossa vierailaan ympäri Suomea kuulemassa virkamiehiä. Vuonna 2020 aluekierros järjestettiin pandemian vuoksi osittain verkko- ja hybriditilaisuuksina. Tämän opinnäytetyön produktina on koottu ohjeistus tämän tapahtumasarjan järjestämiseen.</p> <p>Pääpaino tässä opinnäytetyössä on toimivien verkko- ja hybriditapahtumien järjestämisessä. Produktina tehtyyn ohjeeseen on kuitenkin koottu myös perinteisten aluekierroksen tapahtumien järjestämiseen tarvittavat tiedot, sillä tätä tapahtumasarjaa on toteuttamassa useat eri tahot ja kierrosta ei järjestetä niin usein, että muistettavat asiat olisivat tuoreessa muistissa järjestämisen alkaessa. Ohjeita tähän kierrokseen ei ole aiemmin koottu, joten nyt koottu ohje helpottaa tulevia järjestyskertoja.</p> <p>Tietoperustassa käydään ensimmäiseksi verkkolähteiden pohjalta läpi, mitä vaaditaan verkkotapahtuman onnistuneeseen järjestämiseen. Sen jälkeen esitellään, miten verkkotapahtumissa voi osallistaa ja aktivoida osallistujia ja miten verkostoitumista voi tehostaa. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota, sillä verkostoitumismahdollisuuksien puute nousi ongelmaksi niin osallistujapalautteen kuin järjestäjienkin kokemusten perusteella. Tämän jälkeen perehdytään hybriditapahtumissa huomioitaviin asioihin. Käytettävissä olevia verkkotapahtuman pohjia, osallistamis- ja verkostoitumistyökaluja käsitellään omissa osioissaan. Myös 2020 voimaan tulleen saavutettavuusdirektiivin vaikutukset verkko- ja hybriditapahtumiin huomioidaan. Eri ohjelmien ja työkalujen soveltuvuutta aluekierrokselle arvioidaan tapahtumien suunnitteluryhmälle järjestetyissä ryhmähaastatteluissa, joiden pohjalta on valittu produktissa esitetyt vaihtoehdot.</p> <p>Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on hyödynnetty sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen menetelmiä, kuten haastatteluja ja kyselyitä.</p> <p>Ohjeen kokoaminen alkoi syyskuussa 2020 ja ensimmäinen versio lähetettiin kommentoitavaksi suunnitteluryhmän edustajille joulukuussa 2020. Ohjeen viimeinen versio valmistui helmikuussa 2021, samoin kuin opinnäytetyön raporttiosakin.</p>	
Asiasanat verkkotapahtuma, hybriditapahtuma, tapahtuma, tapahtuman järjestäminen, ohjeistus	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Työn tarpeellisuus.....	2
1.2	Työn toteuttaminen ja rajaus	3
1.3	Opinnäytetyön rakenne.....	3
2	Verkko- ja hybriditapahtumat	5
2.1	Keskeiset käsitteet.....	5
2.2	Toimiva verkkotapahtuma	6
2.3	Verkkotapahtumassa aktivointi ja osallistaminen.....	7
2.4	Verkkotapahtumissa verkostoituminen.....	8
2.5	Hybriditapahtumassa huomioitavaa	9
2.6	Vaihtoehtoja tapahtuman alustaksi	10
2.7	Vaihtoehtoja osallistamistyökaluiksi	11
2.8	Verkostoitumistyökaluja	12
2.9	Saavutettavuus	12
3	Tutkimusmenetelmät.....	13
3.1	Aineistonkeruumenetelmät.....	13
3.2	Tiedonhaku suunnitelma.....	13
3.3	Haastattelujen toteutus	14
3.4	Tiedonannot	15
4	Avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämishje -prosessikuvaus	17
4.1	Toimeksiantaja.....	17
4.2	Ohjeen koostaminen.....	17
4.3	Ohjeen sisältö	18
4.4	Ryhmähaastattelun ideoinnin tulos	21
4.5	Palautekyselyt.....	24
5	Pohdinta	26
5.1	Tärkeimmät havainnot	26
5.2	Produktin hyödynnettävyys.....	26
5.3	Opinnäytetyöprosessi	27
5.4	Oman työn reflektointi.....	27
	Lähteet	30
	Liitteet.....	33
	Liite 1 Ohjeistus avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämiseen.....	33
	Liite 2 Webropol-palautekysely	34
	Liite 3 Esimerkkiohjelma	35

1 Johdanto

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa toimiva ohje valtiovarainministeriön avoimen hallinnon aluekierroksen verkko- ja hybriditilaisuuksien sekä perinteisten liveversioiden järjestämiseen. Pääpaino opinnäytetyössä on verkko- ja hybriditapahtumien kehittämisessä. Tarkoitus on löytää hyviä tapoja osallistaa osallistujia etänäkin ja saada tapahtumat innostavaksi osallistujille, jotka viettävät suuren osan ajasta etätyöskennellen tietokoneen ääressä. Opinnäytetyö toteutetaan toimeksiantona.

Aluekierros on valtiovarainministeriön Avoin hallinto -hankkeen tapahtumasarja, joka järjestetään epäsäännöllisin väliajoin (Holkeri 18.11.2020). Kierroksen aihe vaihtelee, mutta tavoite on aina sama.

Tilaisuuden tavoitteena on ymmärtää, mitä kunnat ja valtion virastot toivovat, että avoimuuden ja johtamisen kehittämisessä yhdessä saataisiin aikaan. Tavoitteena on myös, että osallistajat pääsevät oman kunnan ja viraston näkökulmasta kirkastamaan ymmärrystä yhteisistä ja omista tavoitteista ja niiden aikaansaamisesta. (Avoin Hallinto 2020a).

Vuoden 2020 aluekierros ehdittiin aloittaa keväällä ihan paikan päällä järjestetyillä tilaisuuksilla, mutta kuusi kierroksen tilaisuutta siirtyivät koronapandemian vuoksi verkko- tai hybriditapahtumiksi syksyille. Syksyn tapahtumista kerätyn kokemuksen pohjalta etsin elementtejä, jotka toimivat verkko- ja hybriditilaisuuksissa jo nyt hyvin. Tutkin kehittämistä vaativia kohtia järjestäjien kokemusten ja osallistujien palautteiden pohjalta. Kehittämisideoita pyrin löytämään perehtymällä ulkopuolisiin lähteisiin.

Idea tähän opinnäytetyöhön lähti omasta kiinnostuksestani tapahtumien järjestämiseen. Aloitin harjoittelun valtiovarainministeriön valtiohallinnon kehittämisosaston hallintopolitiikkayksikössä elokuussa 2020. Tässä opinnäytetyössä viitataan yksikköön H-yksikkönä. Syksyllä yksikkömme järjesti useita tapahtumia, joista suurin osa oli puhtaasti verkossa ja muutamat hybriditilaisuuksia. Valitsin aiheeksi avoimen hallinnon aluekierroksen, sillä ajattelin, että siinä vähintään hybriditilaisuudet voivat tapahtumien kohderyhmien laajalle alueelle sijoittumisen vuoksi olla myöhemminkin hyödyllisiä, vaikka paikan päällä järjestettäviin tapahtumiin voidaankin taas palata pandemian laannuttua.

Oma roolini syksyn aluekierrosten järjestämisessä oli hyvin monipuolinen. Lähetin osallistumislinkkejä ja ohjeita ilmoittautuneille, jaoin osallistujia dialogiryhmiin, vastailin kysymyksiin ja huolehdin jälki-ilmoittautumisista ja peruutuksista. Tein Webropolilla palautekyselyt ja lähetin linkin kyselyyn sekä puhujien materiaalit tapahtumien jälkeen osallistujille. Tapahtumien aikana toimin dialogeissa kirjurina, sekä tarvittaessa jaoin esitysmateriaaleja Teamsissä ja tarvittavia linkkejä osallistujille chatissa. Ruotsinkielisen tapahtuman kohdalla hoidin edellä mainittujen tehtävien lisäksi myös materiaalien käännätyksen sekä kutsujen lähetyksen.

1.1 Työn tarpeellisuus

Vaikka tulevaisuudessa onkin mahdollista järjestää aluekierrosta taas perinteikkäästi paikan päällä, on verkko-osallistumisen mahdollisuudelle varmasti kysyntää. Tapahtumasarjan ideana on, että aina tietyn suuremman kaupungin ja sen lähiseutujen virkamiehiä kerätään yhteen keskustelemaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi Lapin seudulla pitkiäkin matkoja, jos kiinnostunut osallistuja ei asu lähellä Rovaniemeä, missä Lapin tilaisuus järjestetään. Tämän vuoksi vähintään hybridimalli tapahtumasta on tulevaisuudessakin hyödyllinen.

Valitsin tämän aiheen myös siksi, että tätä tapahtumasarjaa varten ei ole aiemmin koottu ohjeistusta. Tämän vuoksi sen järjestäminen alkaa joka kerta tavallaan alusta, joten ohjeiden ja toimintatapojen kokoaminen yhteen tulee olemaan toimeksiantajalle hyödyllinen tulevien järjestyskertojen helpottamiseksi. Tapahtumasarjaa ei järjestetä säännöllisesti esimerkiksi vuosittain, joten tarvittavat elementit eivät ole tuoreessa muistissa järjestelyjen alkaessa. Tämä lisää tarvetta yhteen kootuille ohjeille. Lisäksi, kun kyseessä on tapahtumasarja, jossa on sekä jokaisessa tilaisuudessa mukana oleva yhteistyökumppani sekä omat yhteyshenkilöt eri paikkakunnilla, kaivataan selkeyttä siihen, kuka hoitaa minkäkin asian.

Omaa osaamistani tämä aihe hyödyttää siten, että sain projektin aikana hyvin kokonaisvaltaisen kuvan tapahtuman järjestämisestä alusta loppuun. Verkko- ja hybriditapahtumat tulevat varmasti olemaan olennainen osa niitäkin tapahtumia, joita tulen itse tulevaisuudessa työelämässä järjestämään, joten uskon tästä projektista olevan suurta hyötyä myös omalle osaamiselleni.

1.2 Työn toteuttaminen ja rajaus

Tietoa siitä, mikä oli näissä tilaisuuksissa toimivaa tai erityisen huonoa, keräsin lähettämällä ja analysoimalla palautekyselyt osallistujille aluekierrosten tapahtumien yhteydessä syyskuussa. Kartoitin samalla myös kiinnostusta paikan päällä sekä verkossa jatkossa osallistumiselle. Kerätäkseen tietoa järjestäjien kokemuksista ja mielipiteistä kehitystä ajatellen, haastattelin kierroksen järjestäjätimiä ryhmähaastatteluilla marras-joulukuussa. Haastattelumuotona käytin teemahaastattelua ja alustana käytin Skype for Business -sovellusta. Kahden ryhmähaastattelun lisäksi keräsin myös tietoa järjestämisestä sähköpostilla toteutetuilla tiedoksiannoilla. Tätä en ollut alun perin suunnitellut, mutta opinnäytetyöprosessin edetessä huomasin sille olevan tarvetta.

Koska tapahtumakonsepti on jo olemassa ja kaikki perusasiat tapahtuman järjestämisestä ja livetapahtumista ovat järjestäjillä tiedossa, en keskity tämän opinnäytetyön teoriaosassa niiden läpikäymiseen, vaan keskityn kehitysideoihin nimenomaan verkko- ja hybriditapahtumien osalta. Toki kerään ohjeistukseen yksityiskohtaisesti tiedot myös läsnätapahtumien pohjatyöstä. Teoriaosuudessa en kuitenkaan näitä osia tule avaamaan.

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tehdään aina jokin konkreettinen tuote, esimerkiksi messuosasto, tapahtuma, tietopaketti tai ohjeistus (Vilka & Airaksinen 2003, 51). Tässä opinnäytetyössä produkti on digitaalisessa muodossa toteutettu ohje valtiovarainministeriön avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämiseen.

Rakennan opinnäytetyöni yleisen mallin mukaisesti, ensimmäinen osa käsittelee tietoperustaa ja toinen empiiristä osaa, joka kattaa ohjeistuksen suunnittelun ja toteutuksen (Kananen 2015, 20–22). Ohje tapahtumasarjan järjestämiseen on liitteenä.

Tämän opinnäytetyön toisessa luvussa käyn läpi keskeiset käsitteet ja perehdyn verkko- ja hybriditapahtumien ominaisuuksiin. Esittelen myös tapoja ja työkaluja osallistujien osallistamista ja verkostoitumista varten, sekä vaihtoehtoja verkko- ja hybriditapahtumien alustoiksi. Luvun lopussa huomioin vuonna 2020 voimaan tulleen saavutettavuusdirektiivin verkko- ja hybriditapahtumia koskevat vaatimukset.

Kolmannessa luvussa esittelen tiedonhaku suunnitelmani ja käyttämäni tutkimusmenetelmät. Käytin opinnäytetyöni toteutuksessa sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen menetelmiä.

Neljännessä luvussa esittelen tarkemmin produktini kohdeorganisaation. Kerron produktin koostamisprosessista ja sen sisällöstä. Esittelen myös järjestämieni ryhmähaastattelujen tulokset sekä aluekierroksen osallistujille teetettyjen palautekyselyiden vastaukset.

Lopuksi reflektoin tärkeimpiä havaintojani ja pohdin produktin hyödynnettävyyttä. Reflektoin myös koko opinnäytetyöprosessia sekä omaa oppimistani sen aikana.

2 Verkko- ja hybriditapahtumat

Pääpaino opinnäytetyössäni on verkko- ja hybriditapahtumissa. Tässä luvussa käyn läpi, mitä vaaditaan onnistuneen hybridi- tai verkkotapahtuman järjestämiseen, miten niissä voi osallistaa sekä vaihtoehtoja verkostoitumisen tehostamiseen.

2.1 Keskeiset käsitteet

Keskeiset käsitteet tässä opinnäytetyössä ovat verkkotapahtuma, hybriditapahtuma ja tapahtuma. Koska tämä opinnäytetyö keskittyy nimenomaan verkko- ja hybriditapahtumiin, käytän tekstissä selvyuden vuoksi perinteisistä tapahtumista termiä läsnätapahtuma.

Jotta verkko- ja hybriditapahtumien määrittäminen olisi selkeämpää, määritellään ensimmäiseksi käsite *tapahtuma*. Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu Finton sivuilla tapahtuma määritellään jonakin, joka toteutuu tietyn kestoisena. Siihen voi liittyä yhden- tai useanlaista toimintaa (Finto 2020). Tähän asiayhteyteen sopii tarkemmin kirjassa *Successful event management: A practical handbook* annettu määritelmä erityisille tapahtumille (special events). Sen mukaan tapahtumat ovat ilmiöitä, joissa arkielämästä on otettu erilleen jokin vapaa-ajan, kulttuurin, henkilökohtaisen elämän tai organisaation osa. Niiden tarkoituksena on viihdyttää, valaista, juhlistaa tai haastaa jonkin ihmisryhmän kokemus. (Parry & Shone 2013, 6–7.)

Verkkotapahtumista puhutaan usein myös virtuaalitapahtumina. Tässä opinnäytetyössä käytän kuitenkin termiä *verkkotapahtuma*. Verkkotapahtuma eroaa verkkolähetyksestä siinä, että siihen liittyy olennaisena osana reaaliaikainen vuorovaikutus. Löyhimmän määritelmän mukaan se on verkossa tapahtuva kokoontuminen, jossa suoraan videolähetyksen lisäksi on vuorovaikutusta esimerkiksi kyselyiden ja kommentointimahdollisuuden muodossa. Joidenkin mielestä tarvitaan kuitenkin enemmän aktiivisuutta ja muutakin sisältöä kuin vain yksi videolähetys, jotta aktiviteettia voidaan kutsua verkkotapahtumaksi. Olennaista kuitenkin on kumman tahansa määrittelytavan yhteydessä, että tapahtuma sijoittuu kokonaan verkkoon, ja tapahtumahetkeen sidottu vuorovaikutteisuus ja osallistujakokemus erottavat sen muusta verkon sisällöstä. (Tapahtumantekijät 2020.)

Hybriditapahtuma on tapahtuma, johon voi osallistua sekä paikan päällä että verkossa. Sisältöä on suunniteltava molemmilla tavoilla osallistuvalla yleisölle. Hyvän laadun takaamiseksi kannattaa hybriditapahtumaa järjestettäessä käyttää striimauspalvelua. Verkko-osallistujia varten on hyvä olla oma host. Verkossa osallistuvaa yleisöä varten voi olla esimerkiksi vain heille näytettäviä haastatteluja tai videoita tuomassa lisäarvoa samalla, kun live-yleisölle on tarjolla omaa ohjelmaa, jonka toteuttaminen verkossa ei onnistuisi. (Suomen videoviestintä SVV Oy 2020.)

2.2 Toimiva verkkotapahtuma

Verkkotapahtuman on oltava sisällöltään hyvin kiinnostava, sillä kasvotusten ihmisten tapaamisen puuttuessa se on suurin ja käytännössä ainoa houkutin saada osallistujia tapahtumaan (Cvent 2020a).

On tärkeää antaa osallistujille ohjeet käytössä olevien ohjelmien käytöstä. Kannattaa myös varautua varasuunnitelmalla siihen, että kaikki valitut ohjelmat eivät välttämättä toimi tapahtumahetkellä teknisten ongelmien sattuessa. Mahdollisesti valmiiksi kirjoitetut puheet on hyvä olla useamman henkilön saatavilla, mikäli jollakin puhujalla yhteys tai mikrofoni ei toimi. On myös hyvä, että on ennakoon sovittu, kuka hoitaa osallistujille viestimisen, mikäli tapahtuma-alusta tai yhteydet eivät h-hetkellä toimi. Näin vältetään useat tai ristiriitaiset viestit samasta aiheesta.

Cvent (2020a) sivusto listaa verkkotapahtuman rakentaviksi elementeiksi seuraavat: tapahtuman sivuston, tapahtumaan rekisteröitymisen, live-esityssisällön, liveäänen sekä -kuvan, kysymysten ja niihin vastausten saamisen mahdollisuuden, reaaliaikaiset mielipidekyselyt, muistiinpanojen ottaminen, valmiiksi nauhoitetun sisällön, vuorovaikutteiset videoneuvottelut sekä palautekyselyt. Aluekierroksen järjestämishetkellä kootessani huomioin, että kaikki nämä osa-alueet löytyvät ohjeesta.

Livetapahtumissa on helppo jakaa pieniä muistivihkoja osallistujille. Kotona tai työpaikalla verkko-osallistujilla on luultavasti muistiinpanovälineet omasta takaa, mutta esimerkiksi osallistumislinkin sisältävän sähköpostin liitteenä voi helposti lähettää tapahtumaan liittyvillä logoilla ja osioiden otsikoilla varustetun dokumentin, johon osallistuja voi helposti tehdä muistiinpanonsa.

Valmiiksi nauhoitettua sisältöä voi laittaa tarjolle jo ennen tapahtumaa. Näin osallistujat voivat virittäytyä aiheeseen jo ennen tapahtumaa tai palata siihen sopivalla hetkellä sen jälkeen. Esimerkiksi aiheen asiantuntijoita, jotka eivät ehdi osallistumaan itse tapahtumaan, voi pyytää nauhoittamaan pienen videon aiheeseen liittyen. Verkkotapahtumaan osallistumisen arvoa voi tuki myös lisätä sillä, että näyttää ennakkoonkin tallennetut videot ainoastaan tai ainakin ensimmäisen kerran itse tapahtumassa.

2.3 Verkkotapahtumassa aktivointi ja osallistaminen

Yksi hyvä keino osallistujien aktivoimiseen on musiikki. Osallistujia kannattaa aktivoida 5–10 minuutin välein, sillä monet ovat varsinkin nyt koronapandemian aikana huomanneet, että tietokoneen äärestä on helppo kadota muihin hommiin. Aktivointia varten voisi olla esimerkiksi pieni välimusiikki puhujien vaihtuessa sekä jokin parin minuutin aiheeseen liittyvä video, jossa on musiikkia. (Eventolehti 2020.)

Syksyn 2020 aluekierroksella oli suunniteltu käytettävän Mentimeter-työkalua osallistujien aktivointiin. Sitä ei kuitenkaan tapahtumissa saatu näkymään Teams-sovelluksen kautta osallistujille, joten siitä jouduttiin muutamien yritysten jälkeen luopumaan. Vastaavien tilanteiden vuoksi on hyvä olla myös aktiviteetteihin varasuunnitelmat, esimerkiksi kysyä kysymykset ääneen tai chatissa ja pyytää osallistujia vastaamaan esimerkiksi viittaamalla tai chattiin sanallisesti tai vaikkapa hymiöillä.

Chattia voisi myös hyödyntää kysymysten ottoon alkupuheenvuorojen ohessa. Verkkotapahtumissa ei osallistujilla välttämättä ole mahdollisuutta jututtaa puhujia henkilökohtaisesti jälkeinpäin, joten mahdollisuus kysymysten esittämiseen heille puheiden ohessa tuo lisäarvoa osallistujille. Siinä suhteessa verkossa tapahtuva kyselyhetki on jopa toimivampi kuin livenä, että moderaattori voi valita kattavimman tai useimmin kysytyn kysymyksen keskustelupalstalta satunnaisen kysymyksen sijaan, jos kaikkiin ei ole aikaa vastata. (Cvent 2020b).

Aluekierroksen tilaisuuksien rakenne oli jokaisessa tapahtumassa sama: ensin muutama puheenvuoro, joiden jälkeen siirryttiin ennakkoon jaettuihin dialogiryhmiin (liite 3). Taukoa ei näiden osioiden välissä pidetty, vaan tarkoitus oli siirtyä suoraan pienryhmiin, joissa järjestettävien dialogin aikana pidetään tauko. Tilaisuuksien aikana huomattiin, että iso osa verkko-osallistujista lähti kesken ohjelman eivätkä tulleet dialogeihin. Rovaniemen

hybriditilaisuuden liveosallistujista kukaan ei poistunut kesken kaiken, joten tämä näytti, että verkossa on huomattavasti helpompi poistua kesken tapahtuman. Paikan päältä lähtiessä joku luultavasti kiinnittää huomiota siihen, kun joku poistuu, mutta verkossa se onnistuu huomaamattomasti ruksista painamalla. Osasyyn tähän oli luultavasti myös se, että osallistujat etsivät erilliset dialogilinkkinsä sähköpostistaan, jonne oli luultavasti ehtinyt tulla jotakin huomiota vaativaa alkupuheenvuorojen aikana. Muihin töihin uppoutuminen käy helposti ja jo yhden sähköpostin lukemisen jälkeen voi huomata olevansa myöhässä seuraavasta osiosta; voi tuntua, että on parempi jättää kokonaan menemättä. Tätä katoa yritettiin vähentää lähettämällä dialogien osallistumislinkit alkupuheenvuorojen aikana chatiin. Mitään huomattavaa eroa ei kuitenkaan dialogien osallistumismäärässä huomattu sen aloittamisen jälkeen.

Dialogiryhmien aikana huomattiin, että hyvin pieneksi kutistuneiden ryhmien yhdistäminen ei käy verkossa yhtä kätevästi kuin paikan päällä kävisi. Kahdella ihmisellä dialogin pitäminen ei ole kovin mielekästä keskustelijoille, ja yhdellä se on toki mahdotonta. On kuitenkin haastavaa ottaa yhteyttä muihin ryhmiin, kun sekä fasilitaattori että kirjuri keskittyvät käynnissä olevaan dialogiin eivätkä välttämättä huomioi mitään viestintäkanavia. Tätä varten on hyvä sopia ryhmien yhdistämistä varten etukäteen menettely, jos dialogiin tulee esimerkiksi kolme osallistujaa tai vähemmän, jotta ryhmistä saadaan mielekkään kokoisia.

2.4 Verkkotapahtumissa verkostoituminen

Vaikka verkko- ja hybriditapahtumissa ei pystytä tuomaan samaa arvoa kuin kasvotusten kohtaamisilla ja verkostojen näin luomisella on, voidaan kuitenkin ottaa käyttöön työkaluja, joilla osallistujat voivat verkostoitua ja sopia tapaamisia. Yksi tapa on myös kysyä suostumusta siihen, että osallistujien yhteystiedot jaetaan toisille osallistujille verkostoitumista varten. Näin osallistujat voivat ottaa toisiinsa yhteyttä tapahtuman jälkeen. Tämä kuitenkin vaatisi sen, että osallistujilta pyydettäisiin selkeästi lupaa ilmoittautumisen yhteydessä siihen, että heidän tietojensa jaetaan muille osallistujille, jotta se on EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti oikein (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus). Annettu 27.4.2016). EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen kuudennen artiklan mukaan henkilötietoja saa käsitellä silloin, kun henkilö on antanut suostumuksensa tietojensa käsittelyyn erityistä tarkoitusta varten.

Myös tauko, jonka aikana on mahdollisuus ilmoittautuessa valita, että haluaa osallistua sattuman varaisesti jaettuun kahvihetkiryhmään, voisi olla toimiva ratkaisu. Näitä voisi pitää esimerkiksi kaksi eri kohdissa tapahtumaa, jotta halukkaat ehtivät tapaamaan hieman enemmän ihmisiä. Tämä kannattaa kuitenkin järjestää ehdottomasti ennakkoon ilmoittautumisella, jotta samanlaista katoa kuin dialogiryhmissä ei kävisi. Yksi toteutustapa, joka voi hyvinkin motivoida ihmisiä paikalle, nousi esiin ryhmähaastattelussa. Kahvitaukojen ryhmät voi nimetä ja antaa osallistujille ennakkoon mahdollisuuden valita, minkä nimeseen taukokuoneeseen haluavat. Näin toisensa tuntevat henkilöt voivat tavata suunnitellusti toisiaan, ja ne, joilla ei ole tuttuja paikalla, pääsevät tapaamaan uusia ihmisiä satunnaisessa ryhmässä. (Nurmi 25.11.2020.)

Sosiaalinen media on oiva väline osallistamiseen. On helppoa kehittää tapahtumalle hashtag ja kannustaa osallistujia esimerkiksi postaamaan kuva paikasta, jossa osallistuu tapahtumaan. (Cvent 2020b.)

2.5 Hybriditapahtumassa huomioitavaa

Hybriditapahtumassa on tärkeää huomioida, että kuvan laadun on oltava parempaa kuin kokonaan verkossa tapahtuvassa tapahtumassa vaaditaan. Näin verkko-osallistujille annetaan mahdollisuus seurata esityksiä yhtä laadukkaasti kuin liveyleisönkin. (Cvent 2020a.) Tämän vuoksi ammattitason striimauspalvelun käyttäminen on paikallaan hybriditapahtumissa.

Hybriditapahtuma antaa myös osallistujille mahdollisuuden säästää matkakuluissa (Cvent 2020a.) Sekä osallistujien rahan että ajan säästön vuoksi on hybriditapahtuma otollinen versio aluekierroksesta, sillä osallistujilla voi olla tuntienkin matka alueensa tapahtumapaikalle.

Hybriditapahtumissa mahdollisissa kyselyhetkissä on otettava huomioon yhtä lailla verkon välityksellä kuin paikan päälläkin esitetyt kysymykset. Näin osallistujat ovat tasavertaisia osallistumismahdollisuuksissaan. Voi kuitenkin olla hyödyllistä ottaa ensin paikan päällä esitetty kysymys ja valita sitten verkko-osallistujilta kirjallinen kysymys, jotta kysymykset eivät ole kovin lähellä toisiaan.

Yksi mahdollinen versio hybriditapahtumasta on myös usean lavan yhdistely (Eventolehti 2020). Esimerkiksi aluekierroksella voisi olla puhuja aina kohdepaikkakunnalta ja samassa tilassa paikallisia osallistujia. Sitten voisi olla ainakin valtiovarainministeriön edustajat yhdessä paikassa ja mahdolliset muut puhujat tai vaikka kuntaliiton edustaja omassa paikassaan, ja näiden paikkojen välillä käytäisiin vuoropuhelua. Tämä toisi vaihtelua ohjelmaan.

2.6 Vaihtoehtoja tapahtuman alustaksi

Verkossa järjestettävälle tapahtumalle on nykyisin tarjolla paljon erilaisia alustoja. Yksinkertaisimpia ratkaisuja ovat laajasti käytössä olevilla kokoustyökalulla, kuten Zoomilla tai Teamsillä järjestetyt tilaisuudet. Kuvan ja äänen laatua saadaan parannettua näistä, kun käyttöön otetaan striimauspalvelu. Uudenlaisia kokemuksia voi tarjota käyttämällä erilaisia ohjelmia, joilla voi luoda virtuaalisia huoneita ja rakennuksia.

Virtuaalisia tapahtumahuoneita voi tehdä esimerkiksi 6Connex-alustalla. 6Connex mahdollistaa erilaisten tapahtumahuoneiden luomisen, esimerkiksi virtuaalisen infopisteen, aulan, verkostoitumisalueen ja esityshuoneet. Sen avulla järjestettävien esitysten yhteydessä voi käyttää muun muassa ohjelman omia kyselymahdollisuuksia. (6Connex 2020.)

Aluekierroksella ei esimerkiksi virtuaalisille huoneille ole suurta kysyntää. Niiden käyttäminen voi vaatia suurtenkin tiedostojen lataamista, mikä ei välttämättä onnistu ollenkaan esimerkiksi valtion työntekijöillä tietosuojariskien vuoksi.

Striimaaja parantaisi toki puheenvuorojen laatua, mutta tapahtumasarjassa, jossa järjestetään lähemmäs kymmenen tapahtumaa, ei sen käyttö ole ajankäytöllisesti viisasta. Mikäli tapahtumat järjestetään hybridimallina, pitäisi jokaisella paikkakunnalla hyödyntää luultavasti eri firmaa. Puhtaasti verkkotapahtumissa puolestaan kannattaa ennemmin hyödyntää paikkariippumattomuuden tuomia mahdollisuuksia ja käyttää puhujia, jotka eivät välttämättä tulisi paikan päälle edes studioon kiireiden tai välimatkojen vuoksi. Tämä tuo luultavasti enemmän lisäarvoa tapahtumiin kuin parempi kuvan- ja äänenlaatu.

Teams on hyvin toimiva vaihtoehto, sillä se toimii sekä sovelluksena tietokoneella, tabletilla tai puhelimella että myös tietokoneen selaimella, jos sovellusta ei halua ladata. Nettiselaimella osallistuja ei kuitenkaan näe esimerkiksi jaettavaa esitystä ja puhujan

videokuvaa samaan aikaan, mikä ei tuo samaa kokemusta kuin sovelluksella molemmat näkevä. Teamsissa ei kuitenkaan toistaiseksi ole juurikaan sisäänrakennettuja osallistamistyökaluja, kuten kyselytyökalua eikä erilaisia viittausvaihtoehtoja, esimerkiksi kyllä/ei -kylttejä.

Zoom on kätevä alusta verkkotapahtumien ja hybriditapahtumien toteuttamiseen. Sovellus täytyy ladata koneelle tai älypuhelimelle, jotta Zoomin kautta järjestettäviin tapahtumiin voi osallistua. Myös Chrome-selaimella voi liittyä kokouksiin, mutta esimerkiksi Explorerilla ei. Zoomissa on sisäänrakennettuna monia toimintoja, joita esimerkiksi Teamsissä ei ainakaan vielä vuonna 2020 ole käytettävissä. Siinä on mahdollista jakaa osallistujia joko satunnaisiin tai harkittuihin ryhmiin esimerkiksi dialogia tai kahvihetkeä varten. Zoomilla on helppo luoda pieniä kyselyitä ja näyttää tulokset osallistujille ilman, että tarvitsee jakaa erillistä ohjelmaa. Zoomissa on myös toiminto, jolla voi esimerkiksi äänestää asioista näyttämällä ei- tai kyllä-vaihtoehtoa pienellä kuvakkeella. Zoomin turvallisuudesta on kuitenkin kiistelty paljon (Halminen 2020), eikä sitä ole esimerkiksi valtiovarainministeriössä yleisesti käytettävissä.

2.7 Vaihtoehtoja osallistamistyökaluiksi

Mentimeter on verkkotyökalu, jonka avulla voi tehdä esimerkiksi äänestyksiä ja kyselyitä tai vaikkapa näyttäviä sanapilviä jonkin aiheen termeistä. Mentimeterin visuaalisesti näyttävillä toiminnoilla voi aktivoida osallistujia monilla erilaisilla tavoilla. (Laaksonen 20.5.2019).

Padlet on virtuaalinen muistitaulu, johon sekä järjestäjä että osallistajat voivat lisätä kuvia, videoita, tiedostoja ja tekstejä, jotka päivittyvät kaikkien käyttäjien nähtävälle reaaliaikaisesti (Laaksonen 20.5.2019). Padlet voisi toimia esimerkiksi hyvänä alustana sille, että aluekierroksen tapahtumien yhteisten osioiden päättyessä pyydetäisiin osallistujia kirjoittamaan päällimmäiseksi jääneet ajatukset tai jakaa joku oma aiheeseen liittyvä vinkki, tiedosto tai kuva muille osallistujille ja järjestäjille.

Osallistamiseen toimii myös tapahtumaan käytettävän alustan reaktiovaihtoehdot. Puhuja voi esimerkiksi esittää väittämän ja pyytää Teamsin kautta osallistuvia osallistujia nostamaan käden, mikäli he ovat samaa mieltä väittämän kanssa. Myös chat-ruutuun voi pyytää kirjoittamaan vastauksen tai käyttämään tarjolla olevia emojetteja vastaukseksi.

Ilmaisella Kahoot! -sovelluksella voi tehdä tietokilpailuja, joihin jokainen voi ottaa osaa älypuhelimella tai nettiselaimella. Esimerkiksi jokaisen puhujan jälkeen voi järjestää pienen Kahoot! -tietovisan, jossa osallistujat voivat testata, kuinka hyvin he sisäistivät puheen sisällön. Ensimmäisen tietovisan jälkeen ihmiset voivat aktivoitua kuuntelemaan esityksiä paremmin, mikäli huomaavat, etteivät sisäistäneet edellisestä puheenvuorosta kaikkea.

2.8 Verkostoitumistyökaluja

Verkostoitumista voi tehostaa ottamalla käyttöön esimerkiksi Brella-sovelluksen. Brella on maksullinen, kotimainen sovellus, jossa voi algoritmin avulla sopia tapaamisia samoista asioista keskustelemaan kiinnostuneiden osallistujien kanssa (Brella 2020). Tätä käyttämällä voisi järjestää tehokkaita kahdenkeskisiä kahvitaukokeskusteluja sekä antaa osallistujille mahdollisuuden jatkaa verkostoitumista keskenään myös tapahtuman jälkeen sopimalla tapaamisia myöhemmäksikin.

Etukäteen suunnittelemalla voi myös saada aikaan hyviä verkostoitumismahdollisuuksia ilman, että osallistujilta vaaditaan sovellusten lataamista. Ennakkoon voi lähettää osallistujille linkit ryhmiin, joissa on aikaa esimerkiksi ennen tapahtumaa tai tapahtuman eri osioiden välissä keskustella ja verkostoitua joko jollakin perusteella ennakkoon valituissa tai sattumalla jaetuissa pienryhmissä.

2.9 Saavutettavuus

2020 syyskuussa Suomessa tuli voimaan uusi saavutettavuusdirektiivi. Tapahtumien saavutettavuutta voi lisätä esimerkiksi jakamalla esityskalvot ennakkoon. Näin ruudunlukuohjelmaa tarvitsevat henkilöt voivat kuunnella esityskalvot ennen tapahtumaa tai ainakin laittaa ne valmiiksi tehokkaamman seuraamisen takaamiseksi. (Sinisalo 3.12.2020.)

Jos tapahtumasta halutaan julkaista tallenne, täytyy huolehtia sen saavutettavuudesta. Tämä tarkoittaa sitä, että video on tekstitetty. (Saavutettavuusvaatimukset 2020). Suuremmissa tapahtumissa voi myös harkita tarjoavansa viittomakielisen tulkkauksen tai livetekstityksen, mikäli mahdollista.

3 Tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa käyn läpi käyttämäni aineistonkeruumenetelmät ja selitän, miksi päädyin valitsemaan nämä. Lisäksi kerron, miksi muutin aineistonkeruusuunnitelmiani kesken opinnäytetyöprosessin.

3.1 Aineistonkeruumenetelmät

Vaikka toiminnallisessa opinnäytetyössä ei välttämättä tarvitse kerätä aineistoa tutkimuksellisia menetelmiä käyttäen (Vilkkä & Airaksinen 2003, 56), käytän tässä opinnäytetyössä sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen menetelmiä. Laadullisen tutkimuksen menetelmiä ovat esimerkiksi havainnointi, haastattelut ja dokumentit ja määrällisen tutkimuksen menetelmiä kyselylomakkeet (Kananen 2017, 66). Käytän näistä laadullisen tutkimuksen haastatteluja järjestäjien haastatteluissa sekä määrällisen tutkimuksen kyselylomaketta osallistujapalautteen keräämiseksi. Lisäksi käytän tiedonantoa.

Pohjatietoa ja kehitysideoita verkko- ja hybriditapahtumiin etsin pääasiassa verkkolähteistä. Verkko- ja hybriditapahtumista ei ole julkaistu kovinkaan paljon painettuja teoksia, mutta vuonna 2020 ovat monet tahot julkaisseet netissä vinkkejä ja ohjeistuksia niiden onnistuneeseen toteuttamiseen. Koska käytettävissä olevat järjestelmät muuttuvat ja kehittyvät koko ajan, löytyy netistä myös painettuja teoksia ajankohtaisempaa tietoa tästä aiheesta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on ”*mitä tarvitaan toimivaan verkko- tai hybriditapahtumaan*”. Tähän haen vastausta tutkimalla aiheesta julkaistuja materiaaleja. Niitä on varsinkin vuonna 2020 koronapandemian johdosta julkaistu paljon netissä. Lisäksi huomioin syksyn 2020 aluekierroksen osallistujien palautteet sekä järjestäjien kokemukset, eli tähän kysymykseen vastatakseni hankin tietoa niin laadullisin kuin määrällisinkin menetelmin haastattelemalla sekä teettämällä kyselyn.

3.2 Tiedonhaku suunnitelma

Perustietoja tämän tapahtumasarjan vuoden 2020 tilaisuuksien ja aiempien tapahtumien suunnittelemisesta, toteutuksesta ja aikatauluista olin alun perin suunnitellut kerääväni haastattelemalla yksilohaastattelulla järjestäjätiimin assistenttia, Sonja Joutsenlahti-Wuoristoa, joka on ollut mukana lähes kaikissa tapahtuman järjestämisen vaiheissa. Kun

olin saanut luonnosteltua ohjeen runkoa niin paljon, että pystyin lähettämään hänelle ennakkoon kysymykset, kävi ilmi, että kaikkien tietojen kokoamiseksi tarvitsin vastauksia myös kahdelta muulta järjestämässä olleelta henkilöltä, Hankinta-Suomi -toimintaohjelmassa työskennelleeltä hankeassistentti Minna Koivistolta sekä H-yksikön päälliköltä, finanssineuvos Katju Holkerilta. Keväällä 2020 järjestetyissä aluekierroksen tilaisuuksissa oli yhteistyökumppanina Hankinta-Suomi-hanke, siksi Koivisto oli ollut mukana suurella osalla alkuvaiheen järjestelyjä. Hankinta-Suomi ei ollut enää syksyn tilaisuuksissa mukana hankkeen päättymisen vuoksi. Haastateltavien syksyn kiireiden, sekä sen, että osa tarvitsemistani tiedoista vaati esimerkiksi lähes vuoden takaisten sähköpostien kaivelua, päädyin keräämään nämä tiedot sähköpostilla tiedonantona. Tiedonannoista kerron lisää luvussa 3.4.

Pidin kaksi ryhmähaastattelua järjestäjätiimille, jotta sain koottua heidän kehittämisideansa yhteen tätä ohjeistusta varten. Haastattelut toteutin teemahaastatteluina. Haastattelujen toteutukseen perehdyn tämän opinnäytetyön luvussa 3.3.

Vuonna 2020 monet tapahtumanjärjestäjätahot ovat koonneet ohjeistusta ja vinkkejä verkkotapahtumien järjestämisestä. Tutkin sekä suomalaisten että kansainvälisten tapahtumanjärjestäjäorganisaatioiden blogeja sekä nettisivuja.

Tietoa siihen, mitä menetelmiä opinnäytetyössäni kannattaa käyttää, etsin aiheesta painetuista teoksista. Tietosuojaan liittyviä asioita varten tutkin EU:n tietosuoja-asetusta.

3.3 Haastattelujen toteutus

Haastattelut aion alun perin toteuttaa marraskuun alussa. Huomasin kuitenkin nopeasti, että minun tarvitsi tehdä enemmän itsenäistä tiedonhakuja kuin olin ajatellut ennen kuin osasin kysyä asioita, joista nimenomaan tarvitsin tietoa ja mielipiteitä järjestäjiltä. Tämän vuoksi haastattelut siirtyivät marras-joulukuun vaihteeseen. Haastattelin kahdella ryhmähaastattelulla aluekierroksen suunnittelusta päävastuussa olleita henkilöitä koskien kokemusta tämän syksyn verkko- ja hybriditapahtumista sekä mielipiteistä tutkimiani verkko- ja hybriditapahtumien osallistamismahdollisuuksia kohtaan.

Haastattelumuotona käytin teemahaastattelua. Kanasen (2015, 148) mukaan teemahaastattelun tarkoitus on, että haastattelun aikana nousee myös uusia asioita ja

kysymyksiä keskusteltavaksi. Uskoin tämän haastattelumuodon olevan hyödyllinen, sillä silloin tulee varmasti esiin tietoa, jota en olisi osannut kysyä, jos olisin päätenyt strukturoituun haastatteluun. Harkitsin myös idearihtä vaihtoehdoksi tähän. Teemahaastattelussa voi kuitenkin myös tulla ideoita esiin ja se on toimivampi vaihtoehto tähän, koska tarkoituksena on saada yhteisymmärrys siitä, mitkä työkalut ovat toimivimmat näiden tapahtumien toteuttamiseen.

Alun perin suunnittelin käyttäväni tarkkojen järjestämiseen liittyvien tietojen, kuten budjetin, aikataulujen ynnä muiden keräämiseen yksilöhaastattelua, sillä Kanasen (2015, 149) mukaan ne tuottavat tarkempaa tietoa. Tämän päädyin kuitenkin vaihtamaan sähköpostilla tiedonantoon. Tätä päätöstä perustelen luvussa 3.4.

Toteutin haastattelut Skypen välityksellä. Valitsin tämän välineen, koska pandemian vuoksi kasvotusten haastattelu ei onnistunut. Kaikki haastateltavat olivat samasta organisaatiosta, valtiovarainministeriöstä, joten tiesin, että tämä järjestelmä oli kaikkien käytettävissä. Skypessä sain myös hyvin nauhoitettua haastattelun myöhempää litterointia varten. Haastattelujen tallentaminen on tärkeää objektiivisuuden ja tarkistettavuuden kannalta (Kananen 2015, 156).

Haastattelujen jälkeen litteroin tallenteet, eli muutin ne tekstimuotoon. Litteroin aineiston pääosin propositiotason litteroinnilla eli niin, että lauseiden asiasisältö huomioidaan tiivistetyssä muodossa. (Kananen 2015, 160–161.)

3.4 Tiedonannot

Alun perin suunnittelin käyttäväni sekä yksilö- että ryhmähaastatteluja, mutta seuraavassa kappaleessa perustelemieni syiden vuoksi päädyin vaihtamaan yksilöhaastattelut sähköpostilla toteutettuun henkilökohtaiseen tiedonantoon. Henkilökohtainen tiedonanto voidaan toteuttaa esimerkiksi sähköpostilla, chat-viesteillä, muistioilla, tekstiviesteillä tai suullisesti puhelimesta (Karjalainen, A., Kivirinta, K. & Kollanus, A. 2020).

Haastateltavaksi suunnittelemani assistentin kiireiden vuoksi päädyin lähettämään pohjatietoja koskevat haastattelukysymykset sähköpostilla, jotta hän sai perehtyä ja vastata niihin rauhassa silloin, kun aikaa löytyi. Hän myös totesi, ettei osannut vastata kaikkiin antamiini kysymyksiin ja ohjasi minut eteenpäin pyytämään tietoja yhteistyökumppaneilta ja muilta järjestäjätiimin jäseniltä. Päädyin keräämään myös heiltä

tarpeellisia tietoja sähköpostitse, jotta oli helppo näyttää, mitä vastauksia olin saanut aiemmin. Näin vastaajat pystyivät myös täydentämään toistensa vastauksia, eikä kenenkään aikaa mennyt turhaan samojen vastausten antamiseen. Keräsin tiedonantona tietoja siis avoimen hallinnon assistentilta Sonja Joutsenlahti-Wuoristolta, aluekierroksen kevään yhteistyökumppanihakkeen Hankinta-Suomen assistentilta Minna Koivistolta sekä H-yksikön päälliköltä, finanssineuvos Katju Holkerilta.

4 Avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämisohje -prosessikuvaus

Produktina tein avoimen hallinnon aluekierrosta varten järjestämisohjeen (liite 1). Aloitin ohjeen luonnostelun heti, kun aihe oli saanut hyväksynnän harjoitteluni esimieheltä. Ohjetta varten keräsin tietoa niin kirjallisilla tiedoksiannoilla kuin haastattelemallakin, sekä tutkin aiheesta löytyviä materiaaleja tuodakseni ohjeeseen kehitysehdotuksia verkko- ja hybriditilaisuuksia varten. Näistä löytämistäni kehitysvaihtoehtoista keskusteltiin ryhmähaastatteluissa, minkä pohjalta valitsin ohjeessa mainitsemani työkalut ja toimintatavat.

4.1 Toimeksiantaja

Idea tähän opinnäytetyöhön lähti omasta mielenkiinnostani tapahtumien järjestämiseen, sekä verkkotapahtumien ajankohtaisuudesta. Keskustelin myös aiheen valinnasta esimieheni kanssa, ja tulimme siihen tulokseen, että ohje tämän ei niin usein järjestettävän tapahtumasarjan tekemiseen olisi hyödyllinen. Toimeksiantaja on siis valtiovarainministeriön valtiohallinnon kehittämisosaston hallintopolitiikkayksikössä toimiva Avoin hallinto -hanke. Avoimen hallinnon tavoitteena on edistää kansalaisjärjestöjen ja kansalaisten mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan kehittämiseen (Avoin Hallinto 2020b). Avoimen hallinnon aluekierros on järjestetty satunnaisesti, noin 5 – 7 vuoden välein (Holkeri 18.11.2020.)

4.2 Ohjeen koostaminen

Aloin luonnostelemaan sisällysluetteloä produktilleni viikolla 39, kun idea opinnäytetyöstäni oli saanut vahvistuksen esimieheltäni. Alustavan sisällysluettelon pohjalta kartoitin, mitä tietoa tarvitsin. Tiedot viestintäaikataulusta, alueiden edustajien kanssa kommunikoinnista ja muut perustiedot järjestämisestä suunnittelin kerääväni haastattelemalla järjestämisessä mukana ollutta assistenttia Sonja Joutsenlahti-Wuoristoa. Hybridi- ja verkkotapahtumissa huomioitavat asiat selvitin perehtymällä aiheesta löytyviin verkkolähteisiin. Tutkin myös erilaisia näihin sopivia työkaluja, ja niiden käytöstä haastattelin aluekierroksen järjestäjätiimin jäseniä ryhmähaastattelulla viikoilla 48 ja 49.

Lähetin ennakkoon miettimäni kysymykset kirjallisena Joutsenlahti-Wuoristolle ennen suunniteltua haastattelua, ja kävi ilmi, että kaikkien tietojen kokoamiseksi tarvitsin myös

kahdelta muulta järjestämisessä mukana olleelta vastauksia. Kiireisen syksyn keskellä päädyin muiden ajan säästämiseksi pyytämään vastauksia muiltakin järjestäjiltä kirjallisesti sähköpostilla, jotta jokainen pystyi vastaamaan niihin oman aikataulunsa salliessa. Osa tiedoista, kuten aikataulut alueille kommunikoinnille sekä viestintäaikataulu vaativat myös sen, että vastaajat tutkivat sähköpostejaan, joten kirjallinen tiedoksianto oli senkin vuoksi haastattelua tehokkaampi vaihtoehto. Sain vastauksia Joutsenlahti-Wuoristolta sekä finanssineuvos Katju Holkerilta, joka osasi täydentää erityisesti budjettia ja puhujia koskevia kohtia, viikolla 47. Viikolla 48 sain vastauksia hankeassistentti Minna Koivistolta, joka oli hoitanut suuren osan kevään kommunikoinnista alueiden kanssa. Ohjeen kirjoittamisen valmiin sisällysluetteloni mukaisesti aloitin nämä tiedot saatuani viikolla 48.

Aloitin hybridi- ja verkkotapahtumien tutkimisen lähteiden avulla viikolla 39. Keräsin ylös erilaisia osallistamis- ja verkostoitumistyökaluja ja -tapoja. Pohdin, mitkä löytämistäni vaihtoehtoista voisivat potentiaalisesti olla toimivia aluekierroksella. Viikolla 47 olin saanut valittua sopivan laajan skaalan erilaisia vaihtoehtoja, ja sovin ryhmähaastattelun viidelle aluekierroksen suunnitteluun ja järjestämiseen osallistuneelle henkilölle viikolle 48. Teemahaastattelussa keskusteltiin siitä, mikä on sopiva alusta, mitkä osallistamistyökalut voisivat toimia aluekierroksen verkko- ja hybriditapahtumissa, miten verkostoitumista voitaisiin tehostaa sekä fasilitaattoreiden kokemuksista etädialogeista. Koska yksi haastatteluun kutsuttu ei päässyt alkuperäiseen haastatteluun, ja yksi osallistuja joutui poistumaan kesken, järjestin näille kahdelle uuden haastattelun viikolle 49. Näiden haastattelujen pohjalta valitsin ohjeessa mainitsemani välineet. Lisää ryhmähaastatteluista löytyy luvusta 4.4.

Muokkasin ohjetta ryhmähaastattelujen pohjalta ja lähetin sen kommentoitavaksi H-yksikön suunnitteluryhmän jäsenille viikolla 49. Viikolla 51 sain kommentin, jonka mukaan muokkasin ohjeeseen huomautuksen kiitosviestin lähettämisestä mahdollisille ulkopuolisille puhujille sekä yhteistyökumppaneille, muita muokausehdotuksia ei suunnitteluryhmältä tullut. Vuoden 2021 viikolla 5 lähetin muokatun, valmiin version ohjeesta H-yksikölle.

4.3 Ohjeen sisältö

Kirjoitin ohjeen Word-tiedostoon, jotta sen muokkaaminen on yksinkertaista myöhemmin. Tiedosto tallennetaan H-yksikön yhteisiin kansioihin, jotta se on kaikille tapahtumaa

järjestäville yksikön jäsenille saatavilla ja näin myös myöhemmin tehtävät muokkaukset päivittyvät kaikille. Muokkaus tulee varmasti olemaan tarpeellista ainakin käytettävien työkalujen ja verkkoalustojen kohdalta, jos ohjetta halutaan pitää käytössä pitkään.

Ohje ei mene syvälle suunnittelun yksityiskohtiin, vaan ennemmin kokoaa yhteen paikkaan kaikki avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämisestä muistettavat asiat. Otsikkotasolla ohjeessa on mainittu kaikki suunnittelun pääkohdat. Uskon, että ohjetta voi soveltaa myös muihin yksikön järjestämiin tapahtumiin, sillä sen sisällysluettelo toimii muistilistana tapahtumissa huomioitavista asioista. Verkko- ja hybriditapahtumissa huomioitavaa -osiosta löytyy eri tarkoituksiin sopivia osallistamistyökaluja, joita voi hyödyntää monenlaisissa tapahtumissa. Koostin ohjeen niin, että sisällysluettelosta näkee mahdollisimman selkeästi, mikä pikkujuttu löytyy mistäkin kohtaa. Ohje on jaettu kahdeksaan eri alaosaan.

Ohjeen ensimmäisessä osassa käsitellään aluekierroksen tavoite johdatuksena. Tämä on kirjoitettu lähinnä sitä ajatellen, että aluekierrosta voi olla suunnittelemassa henkilö, jolle se ei ole ennestään tuttu konsepti. Itse tulin mukaan järjestämiseen vuonna 2020 vasta kesken kierroksen, joten kaikki suunnitteluvaiheen asiat oli jo hoidettu ja materiaalit olivat valmiina. Silloin oli suhteellisen helppo päästä kärryille tapahtumasarjan ideasta ja kokonaisuudesta. Koen, että jos olisin tullut järjestelyihin mukaan aikaisemmin, eikä esimerkiksi konkreettista kutsua olisi ollut nähtävänä, ei tapahtuman tarkoitus olisi auennut niin helposti. Siksi päätin aloittaa ohjeistuksen käymällä läpi tavoitteen.

Laajin, toinen osa käsittelee suunnittelua. Se kattaa suunnitteluun osallistuvat henkilöt, aikataulun suunnittelulle, tapahtuman rakenteen, tapahtumalle tarvittavat tilat, puhujat, dialogit, budjetin, tarjoilut, matkat ja materiaalit.

Kolmas osa, *verkko- ja hybriditapahtumissa huomioitavaa*, käsittelee verkko- ja hybriditapahtumien erityispiirteitä. Osassa käsitellään sekä molemmissa versioissa huomioitavia asioita, että käydään läpi kumpaankin vaihtoehtoon sopivia osallistamistapoja sekä ohjelmia ja sovelluksia. Tätä osiota voi hyvin hyödyntää myös muiden H-yksikön verkko- ja hybriditapahtumien järjestämisessä. On kuitenkin huomioitavaa, että käytettävissä olevat etätyöskentelysovellukset ja ohjelmat muuttuvat ja kehittyvät jatkuvasti, joten ajan kuluessa tätä kohtaa ohjeesta on syytä tutkia kriittisesti ja tarvittaessa päivittää. Vuoden 2020 syksyn aluekierroksen verkkotapahtumissa

verkostoituminen jäi puuttumaan, vaikka muuten tavoitteeseen päästiin (Holopainen 25.11.2020). Muut ryhmähaastattelun osallistajat olivat samaa mieltä siitä, että tavoite täyttyi.

Sen, että ihmisiä ei näe, kokivat monet ryhmähaastatteluun osallistuneet haasteeksi. Joutsenlahti-Wuoristo (25.11.2020) totesi, että sen sijaan, että pyytäisi kommenttia siltä, joka on näyttänyt miettivän asiaa, pyysikin siltä, joka ei ollut aikoihin sanonut mitään. Nurmi (25.11.2020) jatkoi, että jos tiesi entuudestaan keskustelussa olevat ihmiset, oli helpompi luoda yhteyttä ihmisiin, kun pystyi kuvittelemaan heidän tavalliset reaktionsa. Nurmi olisi kaivannut edes kamerayhteyttä niissä dialogeissa, joissa oli enemmän uusia ihmisiä. Tämän vuoksi kolmannessa osassa on myös muutamia vinkkejä verkkoryhmien dialogien fasilitointiin.

Neljäs osa on viestinnästä. Osallistujille lähetettävä viestintä on sekä kirjoitettu auki listana että näytetty kuviona. Avasin myös eri viestien minimissään vaatimaa sisältöä. Puhujille viestiminen käydään myös läpi. Viestintäosion alta löytyy myös tieto siitä, missä tapahtumia on tavallisesti mainostettu.

Ilmoittautuminen käsitellään viidennessä osassa. Ilmoittautuminen toteutetaan Webropolia käyttäen. Tähänkin voi tulla muutos, mikäli valtiovarainministeriöllä käytössä olevat ohjelmat vaihtuvat.

Tapahtumapäivänä huomioitavat asiat, kuten henkilöiden roolit niin verkko- kuin livetapahtumissakin käsitellään kuudennessa osassa. Lisäsin myös muistutuksen siitä, että puhujia on hyvä muistuttaa katsomaan kameraan verkko- ja hybriditilaisuuksissa. Kun osallistujien kasvoja ei näe, voi joillekin tuntua luonnottomalta puhua pelkälle kameralle. Kameraan katsominen kuitenkin vaikuttaa verkko-osallistujien osallistujakokemukseen, joten se on tärkeää ottaa huomioon. *Tapahtumapäivä* -osiossa on listattu, mitä aluekierroksen tapahtumista tallennetaan. Lisäksi palautekyselyssä vakiona kysyttävät kysymykset on listattu tämän osion alle.

Seitsemäs osio käsittelee aluekierroksen mahdollisia riskejä. Aluekierroksella on strategisina riskeinä se, että samalle kohderyhmälle järjestetään samaan aikaan tapahtuma, jota ei ole päivää valittaessa osattu ennakoida, ja tämä vie osallistujia. Toinen riski on, että mikäli ennakoimattomia poisjääntejä tulee paljon, ei laadukasta dialogia

pystytään järjestämään, ja tämä voi estää tavoitteeseen pääsyn. Ohjeessa on esitetty ratkaisuehdotukset molempien riskien minimoimiseen.

Tapahtuman jälkeen hoidettavat ja huomioitavat asiat löytyvät viimeisestä, kahdeksannesta osasta. Aluekierroksen jälkitoimet ovat dialogien muistiinpanojen koostaminen yhteenvedoksi, niiden julkaisu ja osallistujille jakaminen sekä asiakaspalautteiden litterointi ja analysointi. Lisäksi viimeisessä osassa todetaan, että ohjeistusta saa päivittää tarpeen mukaan.

4.4 Ryhmähaastattelun ideoinnin tulos

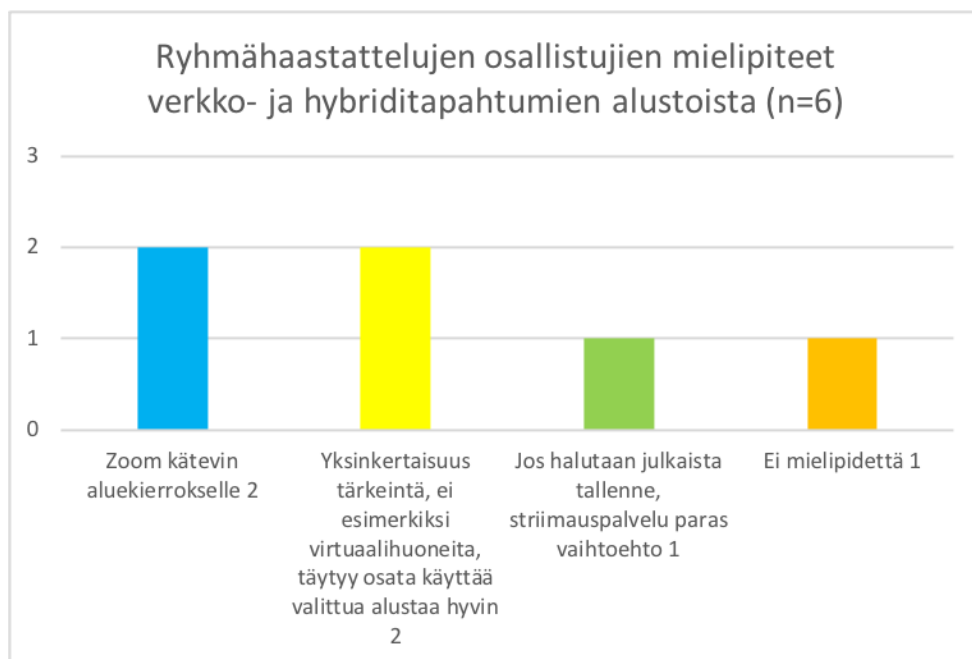
Järjestin kaksi eri ryhmähaastattelua marras – joulukuussa. Ensimmäiseen osallistui viisi aluekierroksen suunnitteluun ja toteutukseen osallistunutta valtiovarainministeriön virkamiestä. Toiseen osallistui kaksi, joista toinen osallistui myös alkuosaan ensimmäisestä haastattelusta.

Ryhmähaastatteluissa keskusteltiin siitä, päästiinkö verkko- ja hybriditapahtumissa tavoitteeseen, mikä olisi toimiva alusta verkko- ja hybriditapahtumille, mitkä työkalut sopivat osallistamiseen niissä ja miten verkostoituminen voidaan näissä versioissa toteuttaa. Lisäksi syntyi keskustelua dialogien fasilitointikokemuksista.

Kaikki haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että syksyinkin tilaisuuksissa päästiin tavoitteeseen. Holkeri (1.12.2020) totesi kuitenkin, että vain se, että ihmiset tulevat kuulluksi ja saatiin näkemyksiä töiden pohjaksi ei yksinään riitä. Holkerin mukaan tavoitteena on myös luoda luottamuksen ilmapiiriä ja näyttää, että halutaan tulla luokse ja kuulla, eikä tätä voi korvata verkkotilaisuuksilla. Myös Holopainen (25.11.2020) nosti esille, että yksi verkostoitumisen keskeisiä elementtejä on, että luodaan myös kokemuksellinen, ei vain muodollinen side, eikä se tapahdu verkossa. Pekonen (25.11.2020) sanoi, että kasvojen näkemisen puute vaikeuttaa viestin perille menon arviointia, eikä myöskään yleistunnelmaa voi arvioida, kun ei näe reaktioita.

Käytettävästä pohjasta ei noussut selkeitä mielipiteitä esiin, kuten kuviosta 1 nähdään. Holopainen (25.11.2020) totesi, että on hyvä miettiä, mikä on realistinen vaihtoehto. Siksi totesin, että aluekierroksen verkko- ja hybriditilaisuudet on järkevintä ainakin toistaiseksi järjestää käyttäen Teams-sovellusta. Sovellus on valtiovarainministeriöllä yleisesti käytettävissä valmiiksi ja siihen on helppo liittyä ilman sovelluksen lataamista. Teams

ei kuitenkaan itse tarjoa toistaiseksi ainakaan juurikaan toimintoja, jotka edesauttaisivat etäosallistujien osallistamista. Sovellus kuitenkin kehittyi koko ajan, joten tämä tilanne voi muuttua. Tällä hetkellä toimintojen puolesta ideaali alusta olisi Zoom. Haastateltavilla oli omia kokemuksia siitä, miten kätevästi esimerkiksi pienryhmiin jako siinä toimii, joten se sai sen vuoksi kannatusta. Valtioneuvostolla se ei kuitenkaan ole laajasti käytettävissä, joten se ei ole mahdollinen ainakaan toistaiseksi. Nurmi (25.11.2020) sanoi, ettei striimauspalvelu ainakaan hänen näkökulmastaan toisi aluekierrokseen lisäarvoa. Nurmen mukaan striimauspalvelujen isoin etu verkko- ja hybriditapahtumissa on se, että sen käyttö tuo mahdolliset moninaiset järjestäjätahot yhteen. Se myös helpottaa järjestäjien keskinäistä kommunikointia, muttei välttämättä tuo niin suurta eroa osallistujille, Nurmi mietti.

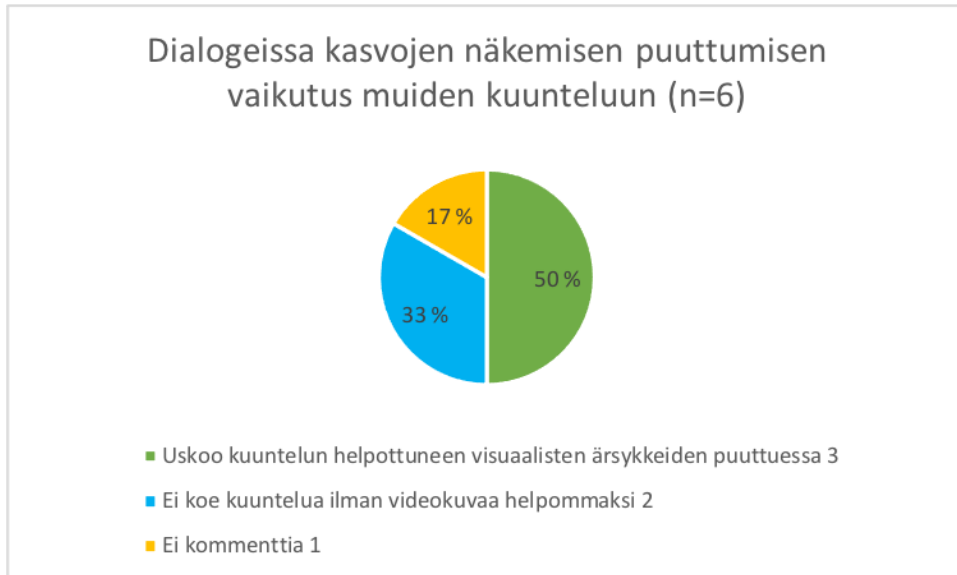
Kuvio 1 Ryhmähaastatteluihin osallistuneiden mielipiteet verkko- ja hybriditapahtumien alustasta

Osallistamistyökalujen kohdalla Korhonen (25.11.2020) totesi, että esittelemäni vaihtoehdot, jotka löytyvät tämän opinnäytetyön luvusta 2.7, kuulostavat hyviltä. Korhonen sanoi myös, että musiikki voisi sopia erityisesti alkuun tai väliajoille. Holkeri (1.12.2020) oli myös musiikin, tai jopa taidevideon kannalta. Holkeri perusteli mielipidettään sillä, että aiheeseen kuulumattoman taidevideon näyttäminen verkko- ja hybriditilaisuuksien alussa voisi tuoda sitä tavallisesta työviikosta irrottautumista, mitä läsnäolupaikalle meno tuo. Nurmi (25.11.2020) huomautti, että täytyy miettiä, mitä

välineitä osallistujat ovat tottuneet käyttämään, ettei valita liian hienoja välineitä, joita kaikki eivät osaa käyttää. Holkeri (1.12.2020) mielestä virtuaaliset post-it -seinät toimivat, kun mietteitä voi jakaa ja niitä voidaan ryhmitellä. Eli esimerkiksi Padlet voisi olla toimiva tällaiseen.

Verkostoitumista varten päällimmäiseksi nousi kaksi vaihtoehtoa. Pekonen (25.11.2020) totesi, että usein läsnätilaisuuksissakin saatetaan jakaa osallistujalista paikan päällä. Tämän voi tehdä myös sähköisesti, kunhan tietosuoja-asiat otetaan huomioon, kuten luvussa 3.4 on mainittu. Nostettuani esille mahdollisuuden ennakkoon suunnitelluista kahvitauoista, Nurmi (25.11.2020) toi esiin omasta kokemuksestaan toimivaksi todenneensa version. Nurmi ehdotti, että ”kahvitaukokuoneet” nimetään esimerkiksi eläinten nimillä, ja osallistujille annetaan ennakkoon mahdollisuus valita, minkä nimiseen ryhmään tahtovat. Näin he voivat esimerkiksi sopia tuttaviansa kanssa, että tapaavat kahvitauolla samassa keskustelussa, ja tämä voi innostaa ihmisiä osallistumaan kahvihetkiin. Nurmi myös totesi, että on hyvä ennakkoon ohjeistaa, miten osallistujat nimeävät itsensä tapahtumiin liittyessään, jotta toiset esimerkiksi näkevät, mistä organisaatiosta muut ovat.

Dialogien fasilitointi herätti paljon keskustelua eikä sen toteuttamiseen voi kirjoittaa yhtä yleispätevää ohjetta. Joutsenlahti-Wuoristo (25.11.2020) koki, että fasilitointi verkkotapahtumissa oli hankalaa, kun ei nähnyt, kuka miettii aiheita ja kuka voisi olla valmis puhumaan. Nurmi (25.11.2020) puolestaan oli saanut palautetta, että etädialogi on helpompaa osallistujille, kun kaikki ovat tasavertaisessa asemassa verkon päässä, eikä käy niin, että toisilleen tutut ihmiset vetävät keskustelua, kuten livenä voi helposti käydä. Holopainen (25.11.2020) sekä Pekonen (25.11.2020) pohtivat, että voi olla helpompi keskittyä kuuntelemaan, kun ei näe kuvaa. Kuten kuviosta 2 nähdään, tämä jakoi ryhmähaastattelun osallistujien mielipiteitä. Puolet haastateltavista uskoo, että visuaalisten ärsykkeiden puuttuminen voi helpottaa kuuntelua, kun taas kaksi vastaajista kokevat, ettei tästä ole positiivista vaikutusta. Yksi haastatteluihin osallistunut ei kommentoinut tätä. Pekonen pohti myös, ovatko ihmiset myös nyt etätyöaikana oppineet viestimään pelkällä puheellaan paremmin.

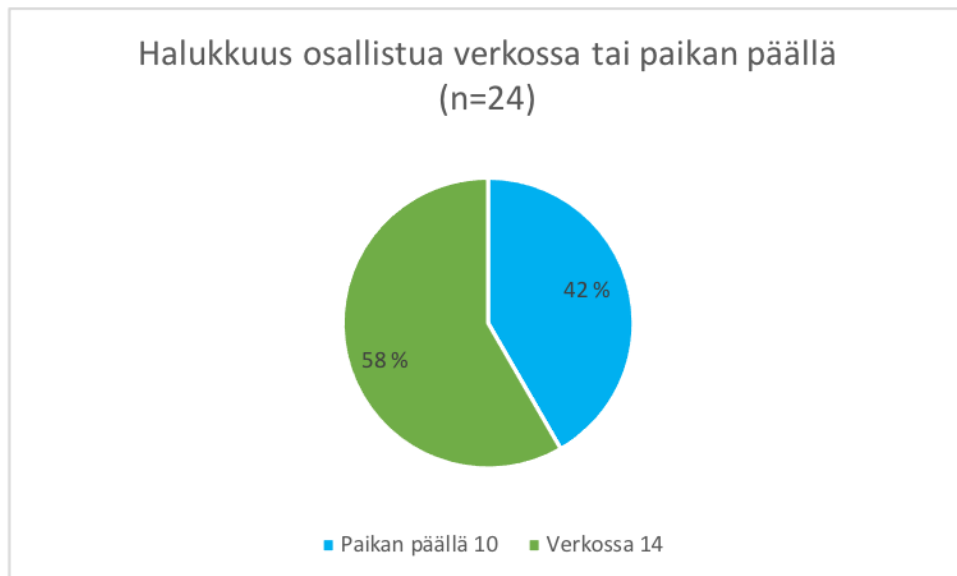

Kuvio 2 Ryhmähaastatteluihin osallistuneiden mielipiteet kasvojen näkemisen puutteen vaikutuksesta muiden kuunteluun dialogien aikana

4.5 Palautekyselyt

Tavallisesti aluekierroksen palautekyselyssä (liite 2) on kysymykset siitä, miten tyytyväinen osallistuja oli sisältöön sekä toteutukseen ja avovastausmahdollisuus ruusuille ja risuille. Toteutin 2020 verkko- ja hybriditoteutusten palautekyselyt Webropolilla, joka on yleisesti käytössä valtiovarainministeriön toteuttamissa kyselyissä. Lisäsin syksyn kyselyihin myös kysymykset siitä, osallistuisiko vastaaja mieluummin verkossa vai paikan päällä, mikäli vaihtoehtoja olisi, sekä jäikö vastaaja kaipaamaan jotakin paikan päällä osallistumisen tuomaa elementtiä.

Vastauksia syksyn tilaisuuksien palautekyselyihin tuli yhteensä 24. Kuten kuviosta 3 voidaan havaita, vastausten perusteella hybriditapahtumalle tulee olemaan kysyntää myös pandemian päätyttyä, sillä 58 % vastaajista osallistuisi mieluiten verkossa. Kokonaan verkkoon siirtyminen ei selvästi kuitenkaan ole toivottavaa, sillä loput 42 % toivovat mahdollisuutta osallistua paikan päällä.

Kuvio 3 Halukkuus osallistua verkossa tai paikan päällä aluekierroksen tilaisuuksiin osallistujien palautteiden mukaan

Palautteen antajista 17 eli noin 71 % olivat tyytyväisiä syksyn aluekierroksen sisältöön. 5 vastaajaa oli melko tyytyväisiä ja kaksi tyytymättömiä. Järjestelyihin tyytyväisiä oli 16 vastaajaa eli noin 67 %, melko tyytyväisiä 6 vastaajaa ja tyytymättömiä 2. Verrattuna paikan päällä keväällä järjestetyistä tapahtumista saatuun palautteeseen syksyn verkko- ja hybriditapahtumien osallistujat eivät olleet kokonaisuuksiin yhtä tyytyväisiä. Kevään neljästäkymmenestä palautteen antajasta noin 93 % oli tyytyväisiä järjestelyihin ja 80 % sisältöön. Kukaan vastaaja ei ollut keväällä vastannut olevansa tyytymätön kumpaankaan osa-alueeseen, eli loput olivat melko tyytyväisiä.

Avovastauksissa todettiin, että kaikki eivät olisi pitkien matkojen vuoksi edes osallistuneet, jos tapahtumiin olisi pitänyt mennä paikan päälle. Eräessä palautteessa todettiin, että ”keskustelu verkossa oli avointa, ehkä jopa avoimempaa kuin olisi ollut paikan päällä käydyssä keskustelussa.” Eli dialogin käymisestä verkossa pidettiin. Käytössä tapahtumissa oli erätaukomenetelmä. Erätauco-dialogeissa tarkoituksena on, että kaikki keskustelijat ovat tasavertaisia (Erätauco 2020). Ryhmähaastattelussa nousi esille, että oli tullut palautetta siitä, että verkossa tämä tasavertaisuus korostuu (Nurmi 25.11.2020).

Verkostoitumismahdollisuuksia kaivattiin ja yhteysongelmat olivat häirinneet joitakin osallistujia. Myös ilmeiden ja eleiden puuttuminen harmitti osallistujia. Kahvihetkiä muiden osallistujien kanssa kaivattiin kuitenkin avovastausten perusteella selvästi eniten.

5 Pohdinta

Tässä luvussa arvioin produktin hyödynnettävyyttä ja kerron keskeisimmistä havainnoistani produktin tekoon liittyen. Valitettavasti tätä tapahtumasarjaa ei järjestetä niin lyhyen ajan sisällä, että ohjeistuksen toimivuutta voisi testata käytännössä tai saada uutta asiakaspalautetta onnistumisen mittariksi. Tämän vuoksi arviointi produktin hyödynnettävyydestä pohjautuu aluekierroksen järjestäjien kommentteihin. Lisäksi reflektoin omaa oppimistani opinnäytetyöprosessin aikana sekä opinnäytetyöprosessia yleisesti.

5.1 Tärkeimmät havaintoni

Päätarkoitukseni oli tehdä toimiva ohjeistus avoimen hallinnon aluekierrokselle. Rajasin työn verkko- ja hybriditapahtumien ohjeistuksen kehittämiseen näiden tapahtumamuotojen ajankohtaisuuden vuoksi sekä siksi, että nämä olivat järjestäjätimille uusia tapahtumamuotoja tälle kierrokselle. Haastatellessani järjestäjiä verkko- ja hybriditapahtumien tiimoilta huomasin, että kovin vahvoja mielipiteitä käytettävistä alustoista ja sovelluksista ei ollut. Käytettävyydestä syntyi kyllä hyvää keskustelua, mutta selkeitä suosikkeja osallistamis- tai muiksi välineiksi ei noussut. Yksikään esittelemäni väline ei kuitenkaan saanut negatiivistakaan reaktiota aikaiseksi. Tämän vuoksi koen, että produktissa esittämilleni ideoille on tarvetta aluekierroksen ja mahdollisesti muidenkin verkko- ja hybriditapahtumien kehittämistä varten ja niiden joukosta löytyy varmasti tuleviin tapahtumiin toimivia vaihtoehtoja.

Koen, että osallistujilta oli hyvä kysyä, onko jatkossa kiinnostusta aluekierroksen etäosallistumismahdollisuudelle. Ymmärrän järjestäjien mielteet siitä, että ihmisten kohtaaminen ja kuuleminen on aluekierroksella tärkeintä, mutta ymmärrettävästi esimerkiksi Lapissa eivät kaikki halukkaat välttämättä välimatkojen vuoksi kuitenkaan tule paikan päälle. Se, että palautetta antaneista yli puolet vastasi, että osallistuisi mieluiten etänä, kertoo vähintään hybriditapahtumien tarpeellisuudesta jatkossakin.

5.2 Produktin hyödynnettävyys

Tavoitteeni on, että tekemäni ohjeistus tapahtumasarjan järjestämisestä pystytään pitämään organisaatioissa vähintään pohjana kyseisen tapahtumasarjan sekä mahdollisesti muidenkin saman tyylisten tapahtumien järjestämisessä. Käytössä olevien

järjestelmien vaihtelun vuoksi ohjeistusta joudutaan varmasti päivittämään jälkikäteen. Ohjeet tulevat jäämään toimeksiantajalle Word-tiedostona, joten niihin voi tehdä tarpeellisia päivityksiä sitä mukaa, kun käytettävissä olevat ohjelmat muuttuvat.

Pyysin aluekierroksen järjestäjätiimiä lukemaan ohjeistukseni läpi ja kertomaan kehitysideoitaan ja kommenttejaan. Järjestäjät olivat produktiini tyytyväisiä, heiltä saamien kommenttien jälkeen lisäsin puhujien ja yhteistyökumppaneiden kiitosviestin ohjeeseen ja korjasin kirjoitusvirheitä. Uskon, että produktia voi pääosin hyödyntää tulevien aluekierrosten järjestämisessä, mutta tekniikan kehittyessä esittämäni sovellukset ja alustat eivät välttämättä enää toimi kyseisiin tarkoituksiin tai parempia on voinut tulla saataville. Myös valtiovarainministeriön ohjeistukset käytettävissä olevista ohjelmista ja alustoista voivat muuttua, ja se vaikuttaa produktin käytettävyyteen.

5.3 Opinnäytetyöprosessi

Aloitin opinnäytetyöprosessin syyskuussa 2020. Suunnitelman teko ja materiaalien etsiminen onnistuivat nopeammin kuin aihetta Kontoon hahmotellessani kuvittelin. Aloin koostamaan produktin sisällysluetteloa viikolla 39 saatuani hyväksynnän aiheelle esimieheltäni. Viikolla 49 ensimmäinen versio oli valmis lähetettäväksi kommenteille. Kirjoitin raporttiani tasaisesti viikosta 44 lähtien. Se kulki hyvin käsi kädessä produktin kanssa. Viikolla 50 sain kirjoitettua ensimmäisen version raportistani, reflektointeja lukuun ottamatta. Viikolla 51, aikatauluni mukaisesti, raportin ensimmäinen versio oli valmis kommenteille. Joulutauon jälkeen pääsin kommentit saatuani jatkamaan raporttini työstämistä vuoden 2021 viikolla 4. Viikolla 5 palautin viimeistellyn produktin toimeksiantajalle. Samalla viikolla sain myös raportin muokattua palautusvalmiiksi ohjaajan kommenttien pohjalta.

Kaiken kaikkiaan kirjoitusprosessi kesti siis noin neljä ja puoli kuukautta. Jos joulukuusi ei olisi tuonut väistämätöntä taukoa prosessiin, olisi raportti luultavasti valmistunut hieman nopeamminkin.

5.4 Oman työn reflektointi

Päädyin luopumaan alun perin suunnittelemani yksilöhaastattelusta, joita olisin lopulta kyseisestä aiheesta tarvinnut kolme, haastateltavien työkiireiden vuoksi. Sen tyyppisille nipelitiedoille, kuten budjetille sekä viestinnän aikataululle, jota yksilöhaastattelulla olisin

hakenut, sähköpostin välityksellä annettu tiedonanto oli loppujen lopuksi ehkä parempi vaihtoehto. En usko, että haastattelutilanne olisi juurikaan tuonut lisäarvoa niihin aiheisiin. Lisäksi se, että tiedonantajat joutuivat tarkistamaan monia yksityiskohtia esimerkiksi vanhoista sähköposteista, olisi tehnyt haastattelujen ajankäytöstä heikkoa.

Ensimmäisessä toteuttamassani ryhmähaastattelussa oli viisi haastateltavaa. Ryhmä oli ehkä hieman liian suuri, sillä käsiteltävät aiheet herättivät paljon keskustelua, ja sen vuoksi haastattelu ei mennyt suunnitellussa ajassa. Tämä ei onneksi haitannut osallistujia. Järjestin toisen haastattelun samoista aihepiireistä, tosin hieman suppeamman kuin ensimmäinen, mitä en ollut suunnitellut pitäväni vielä ensimmäisen kohdalla. Siihen osallistui kaksi henkilöä, joista toinen oli ollut osan aikaa mukana ensimmäisessä haastattelussa. Jos olisin suunnitellut kaksi haastattelukertaa alun perin, olisin jakanut haastateltavat kahteen kolmen ryhmään, jolloin aikataulussa pysyminen olisi varmasti ollut helpompaa. Kuten luvussa 5.1. mainitsin, en saanut haastatteluista suoraa vastausta verkko- ja hybriditapahtumissa käytettäviin alustoihin ja osallistamis- ja verkostoitumisvälineisiin. Jälkikäteen ajatellen olisin ehkä saanut paremmin mielipiteitä ja näkökulmia tähän teettämällä haastateltavilla esimerkiksi kyselyn aiheesta. Saman kyselyn olisi voinut teettää myös osallistujille tai yhdistää palautekyselyyn, ja näin saada vertailtavaksi järjestäjien ja osallistujien mielipiteitä.

Tein opinnäytetyöni työharjoittelun sekä muutaman kurssin ohella. Prosessi olisi varmasti kulkenut nopeammin, jos olisi ollut enemmän aikaa keskittyä siihen, mutta kun tein tasaisesti joka viikko töitä sen eteen, ei urakka kokonaisuutena ollut liian suuri. Opin suunnittelemaan ajankäyttöäni prosessin aikana paremmin ja paremmin, toki työkiireiden aikana jouduin välillä joustamaan viikkotasolla opinnäytetyölle kaavailemastani aikataulusta.

Pidin opinnäytetyöprosessin aikana to do -listaa, johon merkitsin edessä olevat tehtävät prioriteettijärjestyksessä ja lisäsin tavoiteaika-rajat tehtävilleni. Tämä auttoi jäljellä olevan kokonaisuuden hahmottamisesta sekä aikataulun suunnittelua.

Asia, johon olisin voinut produktissani enemmän panostaa, on tapahtuman viestinnän aikataulutus. Olisi voinut olla hyödyllistä perehtyä enemmän suositusajankäyttöihin, sillä vuoden 2020 aluekierroksen eri tapahtumien viestintäaikataulut vaihtelivat, toki ymmärrettävästi koronapandemian tuomien kiireiden vuoksi. Produktissani esillä olevat

aikataulut ovat saamieni tiedoksiantojen pohjalta sekä omien syksyn tilaisuuksien yhteydessä kirjaamieni muistiinpanojen mukaiset. Jos rajaus työssäni ei olisi ollut nimenomaan hybridi- ja verkkotapahtumiin keskittyminen, olisin panostanut ainakin tähän enemmän.

Uskon, että satunnaisten osallistujien haastattelu yksilöhaastattelulla olisi tuonut lisää arvokasta tietoa siitä, mikä syksyn verkko- ja hybriditilaisuuksissa koettiin toimivaksi ja mikä ei. Vaikka jokaisesta tapahtumasta kertyikin palautetta, jäi sen määrä vähäiseksi ja mielellään olisin kysynyt lisää tietoa ja mielipiteitä monilta vastaajilta. Palautekyselyt toteutettiin kuitenkin anonymisti, joten vastaajien kontaktointi ei olisi onnistunut ilman ennakkosuunnittelua. Pohdin mahdollista osallistujien haastattelua vasta kesken opinnäytetyöprosessin, ja vaikka olisinkin ollut yhteydessä osallistujiin, olisi aluekierroksesta kulunut siinä vaiheessa jo kuukausia aikaa eivätkä yksityiskohdat luultavasti enää olisi olleet haastateltavien mielessä.

Lähteet

Avoim Hallinto 2020a. Luottamusta rakentamassa – Keskustelu avoimen hallinnon ja sen johtamisen merkityksestä ja mahdollisuuksista kunnissa ja valtion virastoissa. Luettavissa:

<https://avoinhallinto.fi/assets/files/2020/08/KUTSU-Avoimen-hallinnon-ja-julkisen-johtamisen-aluekierros-Oulu-29.09.2020.pdf>. Luettu: 27.1.2021.

Avoim Hallinto 2020b. Etusivu. Luettavissa: <http://avoinhallinto.fi>. Luettu: 23.10.2020.

Brella 2020. Smart event matchmaking with AI that brings the right people together. Luettavissa: <https://www.brella.io/event-matchmaking>. Luettu: 16.11.2020

6Connex 2020. A Secure Virtual Platform, Purpose Built to Drive Engagement. Luettavissa: <https://www.6connex.com/virtual-events-platform/>. Luettu: 17.11.2020.

Cvent 2020a. Virtual events in 2020: the ultimate guide. Luettavissa: <https://www.cvent.com/en/blog/events/virtual-events>. Luettu: 5.11.2020.

Cvent 2020b. 26 virtual event ideas & examples. Luettavissa: <https://www.cvent.com/en/blog/events/virtual-event-ideas>. Luettu: 5.11.2020.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasäätös). Annettu 27.4.2016.

Erätauko 2020. Mikä erätauko? Luettavissa: <https://www.eratauko.fi/mika-eratauko/>. Luettu 9.12.2020.

Eventolehti 2020. Virtuaalisuuden ja liven liitossa rakenne ratkaisee – näin syntyy hybriditapahtuma. Luettavissa: <https://eventolehti.fi/artikkelit/virtuaalisuuden-ja-liven-liitossa-rakenne-ratkaisee-nain-syntyy-hybriditapahtuma/>. Luettu: 6.11.2020.

Finto 2020. LIITO – Liiketoimintaontologia. Luettavissa: <http://finto.fi/liito/fi/page/p6517>. Luettu: 22.10.2020.

Halminen, L. 2020. Kokoussovellus Zoomista tuli suosittu Suomessakin, mutta sen tietoturva on leväperäinen ja siitä varoittaa jopa FBI. Helsingin sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006461702.html>. Luettu: 16.11.2020.

Holkeri, K. 18.11.2020. Finanssineuvos, Hallintopolitiikkayksikön päällikkö. Valtiovarainministeriö. Sähköposti.

Holkeri, K. 1.12.2020. Finanssineuvos, Hallintopolitiikkayksikön päällikkö. Valtiovarainministeriö. Haastattelu. Helsinki.

Holopainen, A. 25.11.2020. Finanssineuvos. Valtiovarainministeriö. Haastattelu. Helsinki.
Jousenlahti-Wuoristo, S. 25.11.2020. Assistentti. Valtiovarainministeriö. Haastattelu. Helsinki.

Kananen, J. 2017. Kehittämistutkimus interventiotutkimuksen muotona: opas opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittajalle. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas: näin kirjoitat opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja -sarja. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.

Korhonen, S. 25.11.2020. Järjestelmäasiantuntija. Valtiovarainministeriö. Haastattelu. Helsinki.

Laaksonen, K. 20.5.2019. 5 oivaa digitaalista työkalua kouluttajalle. Kuulun blogi – tietoa ja vinkkejä digimarkkinointiin. Luettavissa: <https://www.kuulu.fi/blogi/hyvia-tyokaluja-digikouluttajalle/>. Luettu: 17.11.2020

Karjalainen, A., Kivirinta, K. & Kollanus, A. 2020. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0. Lähdeviitteet ja lähdeluettelo. Luettavissa: <https://libguides.diak.fi/oskeopas/lahteet>. Luettu: 28.1.2021.

Nurmi, J. 25.11.2020. Finanssineuvos. Valtiovarainministeriö. Haastattelu. Helsinki.

Parry, B & Shone, A. 2013. Successful event management: a practical handbook. 4 painos. Cengage Learning. Hampshire.

Pekonen, O. 25.11.2020. Erityisasiantuntija. Valtiovarainministeriö. Haastattelu. Helsinki.

Saavutettavuusvaatimukset 2020. Digipalvelulain vaatimukset. Videoiden ja äänilähetyksen saavutettavuus. Luettavissa:
<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/videoiden-ja-aanilahetyksen-saavutettavuus/#mitk%C3%A4>. Luettu: 26.1.2021.

Sinisalo, S. 3.12.2020. Erityisasiantuntija. VM-akatemia. Valtiovarainministeriö. Webinaariesitys. Helsinki.

Suomen Videoviestintä SVV Oy 2020. Online kohtaamiset: webinaarista hybriditapahtumaan. Luettavissa: <https://svv.fi/blogi/online-kohtaamiset-webinaarista-hybriditapahtumaan/>. Luettu: 22.10.2020.

Tapahtumantekijät 2020. Virtuaalitapahtumaopas – 10 vinkkiä vaikuttavaan virtuaalitapahtumaan. Luettavissa:
<https://www.tapahtumantekijat.fi/fi/blog/virtuaalitapahtuma?hsCtaTracking=9f99fbce-bd60-42c5-9e64-1826385c9d54%7C14060352-0d1b-48ee-b369-77d95d931a56>. Luettu: 22.10.2020.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi. Helsinki.

Liitteet

Liite 1 Ohjeistus avoimen hallinnon aluekierroksen järjestämiseen

Ohjeistus on sisäinen ja vain valtiovarainministeriön käytössä.

Liite 2 Webropol-palautekysely

Palautekysely - Avoimen hallinnon ja julkisen johtamisen aluekierros Paikkakunta X XX.XX.202X

1. Kuinka tyytyväinen olit tilaisuuden sisältöön? *

- Olen tyytyväinen
- Olen melko tyytyväinen
- En ole tyytyväinen

2. Kuinka tyytyväinen olit tilaisuuden järjestelyihin? *

- Olen tyytyväinen
- Olen melko tyytyväinen
- En ole tyytyväinen

3. Mikä oli hyvää? Mikä oli tilaisuuden paras anti? Mitä kehitettävää?

4. Tilaisuus järjestettiin tällä kertaa verkossa koronatilanteesta johtuen. Jos olisi ollut mahdollisuus valita, olisitko osallistunut mieluummin verkossa vai paikan päällä? *

- Verkossa
- Paikan päällä

5. Jäitkö kaipaamaan jotakin paikan päällä osallistumisen tuomaa elementtiä, joka nyt jäi puuttumaan? Mitä?

Lähetä

Liite 3 Esimerkkiohjelma

Luottamusta rakentamassa – Keskustelu avoimen hallinnon ja sen johtamisen merkityksestä ja mahdollisuuksista kunnissa ja valtion virastoissa.

8.9.2020 klo 9.00-11.45.

Tilaisuus on tarkoitettu Mikkelin ja sen lähikuntien sekä alueen valtion virastojen edustajille

Onko avoimuus sinulle vain lause paperilla? Mitä [avoin hallinto](#) merkitsee kunnissamme tai virastoissamme? Mitä avoimuus hyvän johtamisen perustalla sinulle tarkoittaa? Kriiseissä avoimuuden tarve korostuu, miten voimme poikkeusaikoina johtaa avoimuutta? Voinko avoimuudella tukea luottamuksen vahvistamista yhteiskunnan eri toimijoiden välillä?

Tilaisuuden tavoitteena on ymmärtää, mitä kunnat ja valtion virastot toivovat, että avoimuuden ja johtamisen kehittämisessä yhdessä saataisiin aikaan. Tavoitteena on myös, että osallistujat pääsevät oman kunnan ja viraston näkökulmasta kirkastamaan ymmärrystä yhteisistä ja omista tavoitteista ja niiden aikaansaamisesta.

Tilaisuus järjestetään verkkoseminaarina. Ilmoittautuneille lähetetään osallistumislinkki ennen tilaisuutta.

9.00 Tervetuloa – Alivaltiosihteeri Päivi Nerg

9.10 Miten yhdessä edistämme avoimuutta ja hyvää johtamista myös poikkeusaikoina ja jälleenrakennuksessa? - Avoin hallinto ja sen johtaminen luottamusyhteiskunnan ytimessä Katju Holkeri ja Ari Holopainen, VM

10.00 Erätauko-dialogit ja katse tulevaan

11.45 Tilaisuus päättyy

Keskusteluista tehdään yhteenvedot. Yhteenvedot toimitetaan kaikille osallistujille sekä valtiovarainministeriön hallintopolitiikan ohjausryhmän kokoukseen, julkisen hallinnon ja avoimen hallinnon strategiatyöhön, julkisen johtamisen yhteistyöhankkeeseen ja syksyn 2020 johdon tilaisuuksiin (kuten Demokratiapäivän johdon aamukahvit 20.10.). Yhteenvedot käännetään myös englanniksi OECD:n avoimen hallinnon työryhmälle ja tausta-aineistoksi OECD:n Suomen hallinnon luottamusarviointiin.

Dialogiosuudessa käytetään menetelmänä Erätauko-dialogia. Erätauko on uusi tapa käynnistää ja käydä rakentavaa yhteiskunnallista keskustelua – mahdollisuus pysähtyä ja harkita asioita rauhassa.

Tilaisuus on osa avoimen hallinnon ja julkisen johtamisen keväällä käynnistynyttä aluekierrosta, kahdeksalla paikkakunnalla ympäri Suomen. Ilmoittaudu mukaan [tästä linkistä](#) viimeistään 28.8.2020.

Tapahtumaan mahtuu noin 50 henkilöä. Lisätietoa Katju Holkeri, katju.holkeri@vm.fi, p. 040 764 9880, Johanna Nurmi, johanna.nurmi@vm.fi, p. 040 764 9885 tai avoinhallinto@vm.fi.

Kutsujat
Valtiovarainministeriö ja Kuntaliitto